

ประโยค ป.ธ. ๓
 แปล มคอ.เป็นไทย
 สอบ วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

๑. อถสฺส (ปุณฺณสฺส) ปาโต ว กสิตฺถุจฺจํ ปัสฺสุจฺฉณํ อุปาทาย
 สพฺพํ รตฺตสฺวณฺณํ กณฺนิการปฺปฺพราสี วีย โสภมานํ อญฺจาสี ฯ โส ปพฺพุโ
 โอโลเกตฺวา ภริยมาห ภทฺเท เอตํ กสิตฺถุจฺจํ สพฺพํ มม สฺวณฺณํ หุตฺวา
 ปณฺณายติ กิณฺนุ โข เม อติอุสฺสุเร ลทฺฐภตฺตตฺตาย อกฺขิณี รมนฺตีติ ฯ
 (สาปี ปุณฺณสฺส ภริยา) มยฺหํปี เอวเมว ปณฺณายตีติ ฯ โส อญฺจาย ตตฺถ
 คนฺตฺวา เอกํ ปิณฺฑํ กเหตฺุวา นนฺทลลีสฺเส ปหริตฺวา สฺวณฺณภาวํ ฌตฺวา
 อโห อยฺยสฺส ฌมฺมเสนาปติสฺส ทินฺนทานนฺน อชฺเชว วิปาโก ทสฺสีโต น โข
 ปน สกฺกา เอตฺตํ ฌนํ ปฏฺิจฺฉาเทตฺวา ปรีกฺขชฺชิตฺตุนฺติ ภริยาย อากตฺ
 ภตฺตปาตี สฺวณฺณสฺส ปฺุเรตฺวา ราชกฺลํ คนฺตฺวา รณฺณา กโตกาโส ปวีสิตฺวา
 ราชานํ อภิวาทฺตฺวา ก็ ตาตฺตาติ วุตฺเต เทว อชฺช มยา กสิตฺถุจฺจํ สพฺพํ
 สฺวณฺณภริตฺตเมว หุตฺวา จิตฺํ สฺวณฺณํ อาหาราเปตฺุ วญฺญตีติ ฯ โกสิ ตฺวนฺติ ฯ
 ปุณฺโณ นามาหนฺติ ฯ ก็ ปน เต อชฺช กตฺตุนฺติ ฯ ฌมฺมเสนาปติสฺส เม อชฺช
 ปาโตว ทนฺตกญฺจญฺจ มุโขทกญฺจ ทินฺนํ ภริยายปี เม มยฺหํ อาหารณฺนภตฺตํ
 ตสฺเสว ทินฺนนฺติ ฯ ตํ สุตฺวา ราชฯ อชฺเชว กิร โภ ฌมฺมเสนาปติสฺส
 ทินฺนทานนฺน วิปาโก ทสฺสีโตติ วตฺวา ตาต ก็ กโรมีติ ปุจฺฉิ ฯ พหฺนุ
 สกฺกสฺสทสฺसानิ ปหิณฺตีว สฺวณฺณํ อาหาราเปถาติ ฯ ราชฯ สกฺกานิ ปหิณฺติ ฯ
 ราชปฺุริเสสฺสุ รณฺโณ สนฺตกนฺติ คณฺหนฺเตสฺสุ กหิตฺคฺคหิตฺ มตฺติกา ว โหติ ฯ
 เต คนฺตฺวา รณฺโณ อาโรเจตฺวา ตฺมฺเหหิ กิณฺติ วตฺวา กหิตฺตุนฺติ ปุจฺฉา
 ตฺมฺหากํ สนฺตกนฺติ อาหํสฺสุ ฯ น มยฺหํ (ตาตฺตา) สนฺตํ คจฺฉนฺน ปุณฺณสฺส
 สนฺตกนฺติ วตฺวา คณฺหนฺตาติ ฯ เต ตถา กรีสฺสุ ฯ กหิตฺคฺคหิตฺํ สฺวณฺณเมว
 อโหสิ ฯ

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓

แปล มครเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. ครั้งนั้น อ. ที่อันอันนายปुณณะนั้น ไถแล้ว ในเวลาเช้าเทียว ทั้งปวง เข้าไปถือเอา ซึ่งจุนแห่งดินร่วน เป็นทองมีสีสุก เป็น ได้ตั้งงามอยู่แล้ว ราวกะ อ. กองแห่งดอกกรรณิการ์ ๆ อ. นายปुณณะนั้น ตื่นแล้ว แลดูแล้ว กล่าวแล้วว่า ลูก่อนนางผู้เจริญ อ. ที่อันอันเราไถแล้ว นั้น ทั้งปวง เป็นทอง เป็น ข่อมปรากฏ แก่เรา อ. นัยน์ตา ท. ของเรา ข่อมวิงเวียน เพราะความที่ แห่งเรา เป็นผู้มิภักตอันได้แล้ว ในกาลอันมีพระอาทิตย์สูงยิ่ง หรือหนอแล ดังนี้ กะภรรยา ๆ (อ. ภรรยา ของนายปุณณะ แม่นั้น) กล่าวแล้วว่า อ. ที่นั้น ข่อมปรากฏ แม่แก่ดิฉัน อย่างนั้นนั่นเทียว ดังนี้ ๆ อ. นายปุณณะนั้น ลูกขึ้น แล้ว ไปแล้ว ในที่นั้น จับแล้ว ซึ่งก้อน ก้อนหนึ่ง ประหารแล้ว ทิ้งอนแห่ง ไถ รู้แล้ว ซึ่งความที่แห่งก้อนนั้น เป็นทอง คิดแล้วว่า โอ อ. วิบาก อันทาน อันเราถวายแล้ว แก่พระธรรมเสนาบดี ผู้เป็นเจ้าของ แสดงแล้ว ในวันนี้วันนั้นเทียว ก็ อันเรา ไม่อาจแล เพื่ออันปกปิด ซึ่งทรัพย์ อันมีประมาณเท่านี้ แล้วจึง ใช้สอย ดังนี้ ยังถาดแห่งภักต อันอันภรรยานำมาแล้ว ให้เต็มแล้ว ด้วยทอง ไปแล้ว สู่ราชตระกูล เป็นผู้มีโอกาสอันพระราชา ทรงกระทำแล้ว เป็น เข้าไป แล้ว ถวายบังคมแล้ว ซึ่งพระราชา ครั้นเมื่อพระดำรัสว่า ลูก่อนพ่อ อ. อะไร ดังนี้ อันพระราชา ตรัสแล้ว กราบทูลแล้วว่า ข้าแต่พระองค์ผู้สมมติเทพ อ. ที่อันอันข้าพระองค์ ไถแล้ว ในวันนี้ ทั้งปวง เป็นที่อันเต็มแล้วด้วยทอง นั้นเทียว เป็น ตั้งอยู่แล้ว อ. อันอันพระองค์ ทรงยังราชบุรุษให้นำมา ซึ่งทอง ข่อมควร ดังนี้ ๆ อ. พระราชา ตรัสถามแล้วว่า อ. ท่าน เป็นใคร ข่อมเป็น ดังนี้ ๆ อ. นายปุณณะ กราบทูลแล้วว่า อ. ข้าพระองค์ เป็นผู้ชื่อว่าปุณณะ ข่อมเป็น ดังนี้ ๆ อ. พระราชา ตรัสถามแล้วว่า ก็ อ. กรรมอะไร อันท่าน กระทำแล้ว ในวันนี้ ดังนี้ ๆ อ. นายปุณณะ กราบทูลแล้วว่า อ. ไม่เป็นเครื่อง

ชำระซึ่งพันด้วย อ. น้ำเป็นเครื่องล้างซึ่งหน้าด้วย อันข้าพระองค์ ถวายแล้ว
 แก่พระธรรมเสนาบดี ในเวลาเช้าเทียว ในวันนี้ อ. ภัตรเป็นที่อันเขานำมา
 เพื่อข้าพระองค์ แม้อันภรรยาของข้าพระองค์ ถวายแล้ว แก่พระธรรมเสนาบดีนั้น
 นั้นเทียว ดังนี้ ฯ อ. พระราชา ทรงสดับแล้ว ซึ่งคำนั้น ตรัสแล้วว่า คุณก่อน
 ท่านผู้เจริญทั้งหลาย ได้ยินว่า อ. วิบาก อันทาน อันนายปुณณะ ถวายแล้ว
 แก่พระธรรมเสนาบดี แสดงแล้ว ในวันนี้ นั้นเทียว ดังนี้ ตรัสตามแล้วว่า
 คุณก่อนพ่อ อ. เรา จะกระทำ อย่างไร ดังนี้ ฯ อ. นายปุณณะ กราบทูลแล้วว่า
 อ. พระองค์ ทรงส่งไปแล้ว ซึ่งพันแห่งเกวียน ท. อันมาก ยังราชบุรุษ ท.
 จงให้นำมา ซึ่งทอง ดังนี้ ฯ อ. พระราชา ทรงส่งไปแล้ว ซึ่งเกวียน ท. ฯ
 ครั้นเมื่อราชบุรุษ ท. กล่าวแล้วว่า อ. ทอง เป็นของมีอยู่ ของพระราชา ย่อม
 เป็น ดังนี้ ถือเอาอยู่ อ. ทอง อันอันราชบุรุษ ท. ทั้งถือเอาแล้วทั้งถือเอาแล้ว
 เป็นดินเหนียวเทียว ย่อมเป็น ฯ อ. ราชบุรุษ ท. เหล่านั้น ไปแล้ว กราบทูล
 แล้ว แก่พระราชา เป็นผู้อันพระราชา ตรัสตามแล้วว่า อ. ทอง อันเจ้า ท.
 กล่าวแล้วว่า อ. อะไร ดังนี้ ถือเอาแล้ว ดังนี้ เป็น กราบทูลแล้วว่า อ. ทอง
 อันข้าพระองค์ ท. กล่าวแล้วว่า อ. ทองเป็นของมีอยู่ ของพระองค์ ย่อมเป็น
 ดังนี้ ถือเอาแล้ว ดังนี้ ฯ อ. พระราชา ตรัสแล้วว่า (คุณก่อนพ่อ ท.)
 อ. ทอง เป็นของมีอยู่ ของเรา ย่อมเป็น หามิได้ อ. เจ้า ท. จงไป อ. เจ้า ท.
 กล่าวแล้วว่า อ. ทองเป็นของมีอยู่ของนายปุณณะ ย่อมเป็น ดังนี้ จงถือเอา
 ดังนี้ ฯ อ. ราชบุรุษ ท. เหล่านั้น กระทำแล้ว เหมือนอย่างนั้น ฯ อ. ทอง
 อันอันราชบุรุษ ท. เหล่านั้น ทั้งถือเอาแล้วทั้งถือเอาแล้ว เป็นทองนั้นเทียว
 ได้เป็นแล้ว ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. นางสิริมานันต์ ผูกอาฆาตต่อนางอุตตรา คิดว่า เราจักทำทุกซ์ให้เกิด
 แก่มัน จึงลงจากปราสาท เข้าไปยังโรงครัวใหญ่ ใช้ทัพพิศกเนยใสอันเดือด
 พล่าน ในที่ทอดขนมแล้วเดินมุ่งหน้าไปหานางอุตตรา ฯ นางอุตตราเห็นนาง

สิริมากำลังเดินมา จึงแผ่เมตตาไปถึงนางว่า หญิงสหายของเราทำอุปการะ เป็นอันมากแก่เรา จักรวาลก็แคบเกินไป พรหมโลกก็ดำยั้งนัก ส่วนคุณของ หญิงสหายเรา ใหญ่มากทีเดียว ก็เราอาศัยนาง จึงได้เพื่อถวายทานและ ฟังธรรม หากเรามีความโกรธเห็นอนาง ขอเนยใสนี้ จงลวกเราเถิด หากไม่มี จงอย่าลวกเลย ฯ เนยใสที่เดือดพล่าน อันนางสิริมานั้นราด ลงบนกระท่อม นางอุตตรานั้น ได้เป็นเหมือนน้ำเย็น ฯ ลำดับนั้น พวกทาสีของนางอุตตรา เห็นนางสิริมานั้นตัก(เนยใส)ให้เต็มทัพพีอีก ด้วยเข้าใจว่า เนยใสนี้คงจกเย็น แล้วถือเดินมาอยู่ จึงคุกคามว่า นางหัวคือ เจ้าจงหลีกไป เจ้าเป็นผู้ไม่ควรจะ ราดเนยใสที่เดือดพล่าน บนแม่เจ้าของพวกเรา แล้วต่างลุกขึ้นจากที่นั่งข้าง ที่นั้นบ้าง ใช้มือบ้าง เท้าบ้าง ทูตบีบให้ล้มลงบนพื้น ฯ นางอุตตรา ไม่สามารถจะ ห้ามปรามนางทาสีเหล่านั้นได้ ฯ ที่นั้น นางอุตตราจึงห้ามทาสีทุกคนที่ยืน กร้อมนางสิริมานั้นแล้ว ถามว่า เจ้าทำกรรมหนักถึงปานนี้ เพื่ออะไรกัน จึงตักเดือนนางสิริมาแล้ว ให้อาบด้วยน้ำอุ่น ทาด้วยน้ำมันที่หุงตั้ง ๑๐๐ ครั้ง ฯ

ขณะนั้น นางสิริมานั้น รู้ตัวว่าเป็นหญิงภายนอกแล้ว คิดว่า เราราด เนยใสที่เดือดพล่านลงบนนางอุตตรานี้ เพราะเหตุเพียงการหัวเราะของสามี ทำกรรมหนักเสียแล้ว นางอุตตรานี้ ไม่สั่งบังคับพวกทาสีว่า พวกเธอจงจับ มันไว้ กลับห้ามพวกทาสีทั้งหมด แม้ในเวลาที่ย่อมเหงเรา ได้ทำกรรมที่ควรทำ แก่เราเท่านั้น ถ้าเราไม่ขอให้นางอุตตรานี้ยกโทษให้ ศีรษะของเรา ฟิงแตก ออก ๗ เลี้ยว ดังนี้แล้วจึงหมอบลงแทบเท้าของนางอุตตรานั้น แล้วกล่าวว่า ข้าแต่แม่เจ้า ขอแม่เจ้า จงยกโทษให้ดิฉันเถิด ฯ นางอุตตรา ตอบว่า ดิฉันเป็น ธิดาที่มีบิดา เมื่อบิดายกโทษให้ ก็จกยกโทษให้ ฯ